

O umění, umělcích a hladové Pavlině

Román s veselým koncem.

Napsal Karel Leger.

Mladý pán se díval na rozhraně plachty a předního vozu, objeví-li se tam nějaká hlavička — pak si začal s dlouhým chvilou kartáček čistit nohy. Nebavily jej ohodnotní záležitosti.

Náhle se plachta rozhrnula, Esmeralda jako veverka vyklouzla z vozu, ale nesekočila na zem. Po rozhoupaní oji, od které už byla Lučka vypřažena, přehléla, zatočila se na konec, až sukynky se rozletěly.

Mladý pán rychle vtiskl si k oku sklíčko.

„Dám vás zavřít!“ křičel vztek starý pán, „zavřít!“

„Mám vzhutit Hanyhala!“ už taky podrážděn ptal se principál. „Abyste viděli, jaký je to chlapík. Chytí-li do rukou někoho upřímně, kosti v něm přelámá.“

„Papa, koukej!“ šeptem pravil mladý pán nábíhajce se s kočárka a třesoucí se rukou dotekl se otevřená ramene.

Maličká princezna tančila na oji jako na provaze, jakoby netušila, že se na ní někdo jiný dívá, nežli hloupý Habaděj.

Starý Abraham právě chtěl něco ostrého povědět principálovi, ale slova zůstala mu v hrdle, jenom brada se mu třepetala a rty se pohybovaly.

Vyvalenými očima utkvěl na maličkou kouzelnici. Mladý pán povstal v kočáře, ale nevydržel tam, seskočil a běžel k vozu, byl trochu krátkozraký.

„Kdo je to, papá, kdo?“

„Kdo je to?“ ptal se papá principála ukazuje krátkým odulým prstem.

„Kdo? moje deera, Esmeralda!“ pyšně odpověděl principál — „Na provaze i na koni, ve vzduchu i na zemi — vždycky umělkyně!“

„Umělkyně, Bůh ví! Zaisté umělkyně!“ zaseptal mladý pán. Stál docela blízko, aby dobře viděl každý krok, každé zatřepání těch drobných lehoučkových nožek nad rozhoupanou oji.

„Jakže? Esmeralda? Loni byla takováhle, když jsem ji viděl.“ ukazoval udiven starý Abraham „vyžle, na půl od země! Kde se vzala?“

„Můj milý pane,“ vážně pravil principál, „vyrůstla, vrostlo i její umění. Roste s uměním a umění roste s ní.“

Mladý pán neměl pro nic jiného smyslu, nežli pro ony dětské nožky.

A najednou obrátil se k principálovi: „Co vám za ní dáme?“

Principál rozkročen usmívaje se s pýchou otevořkou hleděl ještě na skotáčej svého princeznu. „Co že? eo jste povídali?“ zeptal se nedůvěřivě.

„Co vám za ní dáme, pane —“

„Za koho?“

„Za —“ ani mladý pán nedořečl. Principál zrudl vztekem.

„A myslíte, že své dítě prodá vám, eo?“ rozkřikl se. „Hej, Hanyhale!“

Mladý pán zavravoral, uskočil poděšen, Esmeralda v tom lehoučkým skokem přelétla oja a schovala se pod plachtu. Ale naslouchala tam zatajující dech. Jednalo se o ni.

„Hanyhale! sem!“ zuril principál. „Chyť ho!“

Mladý pán, bledý jako stěna, koktal: „Ale vždyť já nie — já — jenom jsem protektorem mladých umělců a umělců, mám styky ve Vídni a za hranicemi s předními divády, mohl bych slevit Esmeraldě doporučení —“

„Mlé!“ německy okřikl jej papá, „mlé, Oskare! nech mne jednat!“ A se sladkým úsměvem začal klepat principálovi na rameno — velmi opatrně.

„Nu, nu, starý, nač ten hovor! Vždyť snad se dohodneme. Znáte mne přece — poetičeve, ne? Poetivee až do duše!“ Rozepjal na prsou osumělý svrchník, rozhalil ho, jako by chtěl ukázat poetivou svojí duši, ale bylo vidět jenom květozanou, nepříliš čistou vestu s mosazným řetízkem v knoflíkové dírece. „Mám lásku k umění, vy to víte přece. Půjděte jen umělcům, herečím i herečkám i dámad z haletu, v Praze i na venkově. Ne-

vděčná věc! — oh!“ — půjčovat umělcům je moe nevděčná věc, z desíti jeden zaplatí, nu, někdy zaplatí dobře, ale devět jich uteče — moe nevděčná věc! Ale pomozte si, když já tu lásku k umění mám v srdci. Podporuji mladé talenty a je to moje radost, stane-li se z takového nějakého nezámého mladíčka slavný tenorista nebo virtuos. Někdy takový šťastný miláček Mus zaplatí ohotně, eo jsem půjčil, ale obvykle musím žalovat, bolužel, žalovat, a ještě mi vyčtou, že jsem liehvář — já? Dámy — ó! Dámy jsou štedřejší! Povede-li se tanečnicí nebo zpěvačce ulovit bohatého cítele, pak jsou vděčné i ke mně, starému příteli, a zaplatí všechno — kapitál i úroky, dámy, poví vám, bývaly vděčné —“

Principál chtěl několikrát vztekle vybuchnout, ale Abraham krotil jej, popleskáváje mu dlaní na rameno, jako se uklidňuje nepokojný kůň. „Můj syn zdědil lásku k umění po mně, vid, Oskare!“

„Ó, ja, papá! Mám rád umění a umělkyně — vždycky!“ zašklebil se pan Oskar. „Až budu milionářem —“

Starý Perkus vzdychl a mávl beznadějně rukou. „Ty —“

— až budu milionářem — a já budu! papá! — založim ve Vídni ústav pro výchovu mladých talentů, až už jsou z kteréhokoliv oboru, plán už nosim dávno v hlavě, bude to esoi fenomenální. Od važný podnik, ale doufam, že se mi vydarí. Neboť já umění rozumim jako nikdo druhý. Jedlím pohledem dovedu ohodnotit, jaký talent vězí v této maličké tanečnici, jaká rozkošná růže vykve z poupátka. Přijímte moji blahopřání, mistře Šembero, vaše deera —“

„Děkuji za gratulaci!“ vyšeptal nepříliš zdvořile principál.

„Můj syn píše do novin — rozumí se do německých — víte, píse kritiky o umělcích, koho pohlaví, z toho je hned slavný člověk, koho zhaní, netyškrahe se nikam, i kdyby měl sebe větší talent. My, abych tak řekl, tvořime kompanii Abraham Perkus a syn. Vyhledáváme talenty, podporime je, uvádime do světa — nezjistně! docela nezjistně!“ Obaalce zastrčil za květovanou vestu a psty klepal si na prsa.

Pan Oskar udělal to nevdědomky také tak a převzal řeč: „Nechci se chlubit, ale mne znají v Berlíně i v Paříži, potřebuje-li dvorní divadlo ve Vídni tanečnici prvního řádu, nebo tenora, nebo prima-donnu, jen telegrafuji: potřebuje- jeme to a to, pošli! A pošlu — já talentům ukazují cestu do světa. A pro naši maličkou — jak se jmenuje? Esmeralda? — měl bych místo ve Vídni, ovšem zatím na předemstří, ale do roka bude na dvorním divadle, rukou na to! Co říkáte, mistře Šembero?“

Principál neřikal nie, jen sípal, jako by se dusil, a oči mu vylézaly z důlků.

„Rozumim vám!“ pan Oskar zmocnil se jeho pravice a tiskl ji. „Je vám těžko rozloučiti se s deeračkou, která je největší ozdobou vašeho cirkusu a musea, ale —“ vytlač z kapsy safiánovou tobolku, „pomyslete na její budoucnost! Co by z ní bylo! Mohl byste hledět na to, jak pomalu zakrnuje — takový talent v bídě a v útrapách toulavého života? Já uvedu ji do světa, otevru jí zlatou bránu slávy a jednou na kolenu budete mi děkovat. Z vaší deery bude hvězda první velikosti — odhadl jsem její talent —“ otevřel tobolku a přebíral se v papíře — „Sto — dvě sté — tři sta —“

„Jen se nepředej!“ šeptal mu německy starostlivý otec Abraham. „Počkej — nech mne! Pane principále —“ začal slavnostně, — „jsem poetivý člověk — ne? takhle to uděláme: jste mi dluzěn tři sta zlatých — odpustim vám je, za to vy nám svěřte svoje dítě deery — Bůh svědek, nie z toho nechej mft — jen radost, až jako prima balerina okouzli celý svět.“

Z hrdla principálovi vyrazil strašlivý jek — odněkud z hloubi nraženého srdce otevořského, až

starý Abraham se započel.

„Hanyhale, sem!“ Daleko, daleko se to rozlehl, až z lesa nad silnicí ozvěna odpovídala: „Sem!“ A v malovaném voze zaskřipala překna, paponšek zaskřehotal, Pavlina zavyla, dveře se otevřely a hrozná hlava černochova s vyecenými zuby bělmem nevyspalých opuchlých očí blýskáje se objevidla. „Sem, Hanyhale! To je li-dojed, pánové!“ pravil na vysvětlenou principál. „Sežer je!“

Ukrutně bílé zuby černochovy vztekle zaskřipaly, patrně se chystal vyplnit rozkaz, ještě jenom řemenem spodky utahoval.

„Sežer je!“

Starý Perkus honem lezl do kočáru. „Jedme — Oskare, jedme!“ čas ubíhá!“ pobízěl klepaje bradou. Mladý pán, ponevadž byl asi vzdělanější nežli otec, bezpoheby znal už návyky strašných lidozroutů, vytáhl několik desetníků a hodil je Hanyhalovi do vozu.

„Děkuji!“ řekl mouřenin a zmizel, hledaje zakutálené peníze.

„Ke mně!“ křičel principál.

„Hanyhale, sem!“ Hanyhal se neukazoval.

Pan Perkus opět se vzmužil, od dychl. Podepřel ruce v bok a proti principálovi vystupoval na spíčky. „Vy tedy nechete? ne? Rozmyslete si to!“

„Neprodám své dítě ani za milion!“ znela zuřivá odpověď. „Habaději, podej mi bí!“ Habaděj naslouchel všeck ušaslý, teč bžlivě se přiblížil.

„Kdo je to?“ hošteině se sklíčkem v oku prohlížel si jej pan Oskar.

„To je náš paňáca Habaděj!“ odpověděl principál, který i v největším rozrušení dovedl zachovat podivuhodnou rozvahou. „Podej bí!“

„Nač potřebujete bí, pane principále?“ mžikaje očima zeptal se Abraham.

„Nač ten bí?“

„Co ukřít?“ pronesl mladý pán a počtl Habaděje svou pozorností. „Co umí,“ a zíví zakrýváje ústa tenkými prsty. Habaděj se začerouenal. Slyšel, eo hovořili pánovy s principálem, s obdivem a s jakousi hrůzou díval se na pana Oskara, slavného aestheta, uměleceho kritika, který mladým talentům otvírá cestu ke slávě. Když tak — hlava se mu zatočila. Rozkročil se, pravou rukou přitiskl na prsa, levou položil na čelo a díval se v nějak ztrnule do dálky. chvějícím se hlasem zadelkmaloval: „Být či nebýt, to ta otázka —“

„Tu bí, or not tu bí —“ zahnuhl po anglicku aethet, zastřelil ruce do kaps, hlavu sklopil a naslouchal, jenom chvílemi rty se mu zahvěly.

„Dzit is dzi kveščen — vezer tis neubler in dzi majnd tu safer — tu daj, tu slip — nevz mor! — neuz treveler riters, pazl dzi will —“ bezděky opětoval po anglicky jednolitě věty.

„Nehylo to špatně!“ pravil nedhale, když Habaděj vycepal všechnu svoju sílu i dech a skončil bledý s krpčepíjemi potu na skráních.

„Nehylo to špatně!“ nehylo —“ zíví opět mladý pan Perkus. „A čím že chcete být?“

„Uměleem!“ vykřikl Habaděj a srdce se v něm rozbušilo. „U-měleem!“

Kritik mčel, jako by neslyšel, sklíčko si rovnal.

„Uměleem!“ opakoval ještě jednou nešťastný hoch, ale sklusle a beznadějně.

Pan Oskar vzdychl konečně a násilně potlačil zívnutí! „Uměleem! ach! Kam pak s Hamletem, teď ve velikém svět! Takhle něco exotického — takhle v dámských úbách vystupovat — Im, obraťte se laskové — bokem, prosím! — hm! máte postavu pro takové úlohy, silné kyče, úzký pás — ale s Hamletem! Kdež pak! to nejde!“

Abraham ještě smlouval s principálem. „Tedy ne? nechete? zahazujete štěstí, skvělou budoucnost své deery každé dětinským vzdorem. Dejte nám ji, uděláme z ní prima-donnu, diamanty bude nosit kolem krku, diamanty na podvazkách, princev budou se jí klanět! oh, tatku! platit budou! Necheťe? Dobře tedy, ale příjdě mi pro své peníze, které jste mi dluzěn, zabavim vám všechno, celou tu starou rachotu, kterou po světě vláčíte — a pak si dáte snad říci!“ A Esmeralda ještě ráda přijde s námi, že ano, kočičko?“ Ještěbí oči starého Perkusa vyslyšily důl rozhranou plachtou hlavičku princezny Esmeraldy.

I mladý pán ji uviděl. Poslal jí hlavičku elegantním vymsknutím dlouhých zažloutlých prstů od zvadlých rtů, poklonil se a pravil: „Strpení, slešno! Přijdeme si pro vás, nezoufejte!“

A já v nejbližší stanici — budete zítřa v Újezdě, principále? — všechno vám to zabavim!“ — smal se Abraham a maul si ruce. Principál během svíhl do vzduchu, jen to zahvěvalo.

„Jedme, papá!“ řekl pan Oskar vstupuje do kočáru. „Jedme!“

Principál najednou zuřivě jšl se slehnutí strakatého koníka, koník se vzpínal. „Ou! ou! pr!“

Principál kluk na kozlíku. Starý Abraham sotva se vyšplhal do kočáru a splašený kůň letěl od příkopu k příkopu, oba páni vyskakovali na sedadlech a drželi se křečovitě, jak narážela kola o kameny; principál běžel za ním a svíhal strakatého koníka — konečně neostlačil, upocen se zastavil a od dychoval. Kočárek vzdoval se s rachocením a skřipotem a ještě dlouho bylo slyšet úzkostlivé volání: „Ou! ou! pr!“

Když se principál vrátil, Habaděj dosud stál ztrnule vzpřímený, s rukou na srdci, jako by odřikával: „Být či nebýt!“ Esmeralda vyklouzla z vozu, sedla na oji jako veverka, tváře opírala oběma rukama a zamýšleně dívala se nekam do dálky.

„Fí! fí!“ odpovíval otec Šembera. „Hele, eo by kupovali! ale já bičem je poženu! bičem! Habaději, rozdělej oheň a vzbud Hanyhala, jistě že znova usnul, vy-lej naň putynku vody na mě zodpovídání, natluče-li ti, řekni, že jsem tak poručil — jdi! A ty, Esmeraldo!“ něžně se optal deeračky a pohladil ji p ovlavě. „Slyšela jsi? Čhtěli by tě koupit, lotři, ale já te ani za milion neprodám!“

„Tati!“ zamýšleně pravila maličká princezna a byla v te chvíli velice hezká, sivé oči se rozšířily, hledíce někam bez cíle do neznáma za obzor, za bílými obláčky rozlétlými po obloze, daleko, daleko někam do budouena. „Tati — myslim, že se vrátí —“

„Kdo? ti dva? uvidis, jak je poženu!“

„Vrátí se a já půjdu s nimi.“

Otec vykřikl ušaslý. „Co? eo?“

„Tatínku, já věřim v osud — mně je souzeno, abych byla umělkyní, velkou umělkyní, já to vim a cítim to v srdci a v duši.“

„Děťátko, děťátko!“ principál div se nerozplakal, „po čem toužís?“ eož nejsi umělkyní? Nejsi spokojena, když ti tleskají, volají slávu všichni, kdo tě vidí, když na provaze se houpáš, nebo obručeim na koni skáčeš? Po čem ještě toužís? nač ještě čekáš? Nie lepšího nemůžeš učmēti život dát, nežli potlesk obecenstva, a to, má milá, jedno jest, zda-li ti tleskají hlubokou páchnoucí venkovani anebo v sídelním městě navoněim panáčkově a vysnohēnē Putiřarky, hlavní věci je, aby tleskali diváci, před kterými se umělec produkuje. A věř — upřímnějšího potlesku nezastelneš nežli tady na venkově.“

Mly samotnému až do očí někdy slzy vstupují, vidim-li, s jakým nadšením tě volají po každém výstupu a tleskají, div si dlaně nerozbijou. Radost mají z tebe a s tou upřímnou radostí nikde se ne setkáš i kdybys na jevištích nej-slavnějších divadel vystupovala. Tam tě budou kukáky okukovat, budou tě kritusovat a pomlouvat. A zavisť nejhezčej chvíle ti otráví. Anebo se ti zastesklorpo bohatství, po přepychu! — Mysli, že v tom je nějaké štěstí? Děťátko bláho-vé, eož může být větší blaha, nežli když volní jako ptáci nehošči jedeme poli a lesy, ohuček si rozděláme — He, Habaděj už to-pí, brambory si uvážime, i mao dnes máme, v Kamenné Lhotě byli štědí. Pojď, deeračko, posuď dáme!“

Ale Esmeralda se nehybala, nehnuly se její zaměřené oči upřené do neznáma, jakoby připoutané jakémusi cíli, kterého nebylo vidět za obzorem, za letícími obláčky. Snidání odmítla.

A za chvíli opět s rachotem a skřipěním kol dali se na cestu. Principál změnil směr, nezamířil k městu, kam zamýšl, bál se přece trochu, že by lakomý Abraham pro dluh mohl jej stíhat. Proto ze silnice uhnul nejbližším úvozem a jeli do neznáma za hory a lesy, kolem zapadlých samot a děřin. Na celý týden, kam odhadoval principál, měli postarano o živobytí štěstím umění-milovaného publika.

v Kamenné Lhotě. Měli brambory; krup i krupice, másla i tvarohu dost. V království českém jsou přece lidé, kteří dovedou o-enit umění!

Prvního večera zastavili v lesku. Stmíválo se už, na rozmočklostě, zasněženě s jedné strany vysokými borovicemi bylo pusto a smutno. Z druhé strany přes kamenitá nerovná pole nedaleko, kdeš v údolí prosvala ozářená okénka neznámé vesnice. Veliké hejno vran a kavek náleký leželo dlouhou řadou od západu, bylo vidět rozpatá křídla proti rozjasněné ještě obloze. Vznášeli se, dopadali k zemi a znova vyletovali příšerní ptáci. Jako by noe nesli na svých černých perutiach a stíny rozsávali po krajině. Když dolé-tli k cestě, kde čozy odpovívaly, zvedli se poplašeně — třepetající křídly a zaskřehotali. Zapadli někam do lesu.

Vypřažení koně klidně se pásli, dnes i drobēt ova dostali. Hladově Pavlina neplekala, paponšek nenadával, jednkrátě zase byš docela syti a spokojeni. I ohně pod stromy povečeřeli umělé. — Královsky večereli, všeho bylo hojnost, i polévky, i brambory, i masa, nešetřili. Principál rozjářen žertoval, Hanyhal rozkošoval kosti silnými tesáky a sekaje ssál morek z nich. Esmeralda byla zamklká, ale zvykla už na horší noleby, klidně vybírala z oadlého plechvice nejlepší kousky pro sebe, právem rozmazlené princezny. Habaděj téměř nejedl, díval se do praskajících plamen a když zvedl rudou zář oslněné oči a dokola se ohlédl, zdálo se mu, že černá strášená tma valí se naň se všech stran, studené stíny, které jej mrazilly až do duše. A když principál hlasitě zachechtal se vlastním mu vtípu, hoch bázlivě ohlédl se nazad do lesa, odkud ozvěna příšerně zastékla.

Po večeri podíval se principál na Hanyhala, Hanyhal na principála, dorozuměli se. Odešli edo vsi hledat hospodu, pobavit se trošičku, v karty si zahrát. A na odchohu zastřešil principál: „Psa musíme mít, k čertu! psa! aby hlídal. Škoda Nera, že se vztěl! Musim jiného koupit nebo ukrást. Psa je třeba, hlídáče!“ Kus nějakého pláště hodil si ještě přeravana a rozběhl se za Hanyhalem, který čit z daleka výpar alkoholu, byl už kdesi napřed ija mezi v polích. „Hlídej, Habaději! dobře hlídej!“ zavolal ještě principál. Oba jako by zapadli ve tmach.

Esmeralda zalezla dozvozu pod plachtu, Habaděj rozhrábl oheň a přihodil svou hrstku suchého kletčí. Bylo ticho, syehravo a smutno. Chvílemi z ohniště vyletěl plaměnek, zaslhela rudá záře do tmy, ale jenom ještě černější jí udělala. A tma jako by dusila, padala se všech stran, plížila se polem, vřihala pod borovicemi. Néma, strášená. Nechtěl ji vidět, dívat se, jak z popelu jiskry vyskakují, tiskl se blízko k ohni, do úzkého kruhu ozářeného a bál se okamžiku, až hrstka paliya dohoří a černá tma spadne a zadnsi jej. Jestě bylo vidět na dva kroky zrosený užlanpý trávnik, ve výšce nad ohněm sehýlenou větév borovice. Dva — tři kmeny na kraji lesa a za nimi černo. Větrik se nehul, tma byla těžká, nehybná. Prál si, aby aspoň stromy zasešlestily, aby slyšel živý zvuk, ale polekal se, když eosí zahouklo v lesích, vy-skročil, když kůň z nenadáni zadupal. Kůň se ztísil a les byl němý.

„Habaději.“

„Božer kdo jej volá? Vytřeštil oči, suché listí hodil na oheň a jak se rozhlofo, zahlédl Esmeraldu. Odhrnula plachtu, seděla na voze, na seně, nožky opráje o ramena oje.

„Pojď sem — ke mně.“ pravila tiše. Jak byl překvapen, tak rozradován, že se hlasitě zasnaš a běžal.

„Sedni zde, vedle mne!“

Vyskočil na oji. Neodvážil se obejmout útlé dívčí tělo, které čitil tésu po svém boku, ale Esmeralda sama otočila nů dětský ložek kolem krku. Ve tmě tak seděli, přítuleni k sobě, zahřívajice se vzájemně, slyšice ve smutném tichu svůj dech a bití dvou mladých srdcí. Hlavička malé princezny spočivala mu důvěrně na rameni. Habaděj čitil vůni mateřiloušky ze zlatých kadeří — věděl, že Esmeralda na noe myje se odvarem mateřidousky, aby jí vlavý rostly — ještě byly vlnké . . . Bylo mu příjemno, tak hezky! čitil až do srdce rozkošné teplo, které proudilo z mladického těla dívčoho. Bál se pohnout rukou, ano-

u hlouběji vydechnout, aby se nepolekala. Přitula se ještě blízko k němu, bádal, že také ona se hřeje jeho teplem.

„Je chladno!“ zaseptala, „a smutno. Nemohu spat. Pod plachtou je dusno a straší tam, mám těžké sny, jako když mne mrača dusí.“

Neodpověděl, i promluvit se bál. „Pohleď, ani jediná hvězdička není na nebi. Ne! přece! tam — podívej se, nahore jsou dvě hvězdičky vedle sebe, docela blízko sebe a třepotají se, jako by se bály samotny v te tmě. Jako my dva tady, vid?“

Oheň zase dohořival. Zdálo se jí, že Habaděj chce odejít, aby přiložil — loktem jej přitiskla k sobě. „Nechoď! nech toho, až zhasne. Oheň nám není pranic platen, jenom straší, černé stíny hází, a! zhasne, lépe je být doceva ve tmě, budeme se dívat na ony dvě hvězdičky. — Co to bylo!“

„Netopýr tu lítá!“ zaseptal.

„Zasnaš se. Říkají, že do vlašit se zamotává — a! já se nebojím. Vidis, teď, když jsi u mne, nebojim se ani dost málo, je mi tak hezky. Jenom to ticho kolem je tak hrozně. Nemám ráda takové němé hošteině ticho. Jako by se clovice ztratil v tom černém tichu a zapadl. Mám ráda smích, lidské hlasy, veselý šumot života, hudbu a potlesk. Proč mlčíš? mlh něco! Povídej pohádku — ano, povídej mi pohádku! Už dávno jsem žádnou pohádku neslyšela. Když jsem byla maličká, někdy maminka povídala — ale u-mněla jen jednu, o červené Karkulce. Tou mne uspávala. Jak jsem povyrosla, bylo po pohádkách. Povídej, umis nějakou?“

Habaděj rozpačité zavrtěl hlavou. „Neumim!“ Zdálo se mu, že už je tuze veliký na pohádky.

Ale Esmeralda nedala pokoje. „Neumis-li, tedy si vymysli a povídej!“ rozkázala a tula se k němu, hledala, jak by nejlépe uložila hlavičku. „Povídej — abych usnula při tom!“

„Byli to bratr a sestra?“

„Mh — ne — ne snad, nevim!“

„Dobře, nemám ráda, když slyšim o bratrovi. Čhtěla bych mít bratříčka a nemám ho. Ale povídej!“

„Petřík a Boženka šli do lesa na jahody a jahod bylo tam mnoho a mnoho a děti trhaly, jedly a plný džbáněk jich nasbíraly a ne všimly si, že daleko zašly do houštin a že pozmala se stmívá. A na jedinou Boženka se polekala a vykřikla — jak po jahodě sahala, veliký had se tam pod keřem zatočil, zasyčel a v trávě zmizel.“

„Bojim se!“ řekla, „půjdeme domů!“ Ale nenašly cesty, setnělo se už a děti bloudily a bloudily ve tmě pod stromy, za ruce se držely, aby jeden druhému se neztratili. A Boženka pořad jen: „Bojim se! Bojim se!“

„Hloupá!“ povídal Petřík, „počkej, vylezu na strom, snad uvidim někde světlo!“ A vylezl jako veverka na vysokou borovicu. O pravdu uviděl světýlko. „Tam půjdeme!“ zavolal radostně, „tadyhle na tu stranu, je tam chaloupka nějaká, jsou tam lidé, světi se v oknech!“ A děti šly a šly, nožičky je bolely, klopytaly únavou, až došly k chaloupce. Byla z perníků a střecha byla z marcipánu —“

„Počkej! — o té perníkové chaloupee taky jsem slyšela. A já nemám chaloupky ráda. Nenaradila jsem se v žádné chalupě, pod žádnou střechn. Tyhle ty naše vozy jsou mně milejší, nežli všechny nejhezčej chalupy na světě. A v zimě, když zapadnou cesty sněhem a my někde na vsi musime čekat, až se oteplí, uvážneme-li ve špinavé hospodě nebo u sedláka si vyprosime nocleh a stáj pro koně, zdá se mi vždycky, jakoby ty staré stropy v chalupách, v dusných světnicích na mne padaly. I kdyby z perníků byly, nemám chalupy ráda. Čhej, aby Petřík s Boženkou přišli jinam nežli do perníkovej chaloupky, at přijedou do zámku. Nebyla to perníkova chaloupka, byl to zakletý zámek.“

Jihoslované vy-
pověděli Uhry

Rjeka, 9. ledna. — Jihoslovan-ská vláda navrhla Uhersku vojens-kou dohodu proti Italii, jak se ú-ředně oznamuje. Uhersko odepře-lo a této věci uvažovati, načez ji-hoslovan-ská vláda vypovídala u-herské železniční zřizenee z Chor-vatska.